

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet

Luku 1: Turvapaikka ja siirtolaisuus

Harjoitus 1, osa 1

Teitä pyydetään muodostamaan ryhmät, ja saatte fasilitaattorilta ohjeet tehtävän suorittamiseksi.

MÄÄRITELMÄT RYHMÄTYÖTÄ VARTEN

- 1) **Pakolainen** on henkilö 'jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan' -1 Artikla, Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus vuodelta 1951 (UNHCR 2007)
- 2) **Turvapaikanhakijat** ovat henkilöitä, jotka ovat siirtyneet kansainvälisen rajan yli etsimään suojelua vuoden 1951 yleissopimuksen perusteella, mutta joiden pakolaisstatuksesta ei ole vielä päätetty.
- 3) Guiding Principles on International Displacement –asiakirja määrittelee **sisäiset pakolaiset, internally displaced persons (IDPs)** 'henkilöinä tai ryhminä, jotka on pakotettu tai joutuvat pakenemaan tai jättämään kotinsa tai tavalliset asuinsijansa, erityisesti aseellisen konfliktin, yleisen väkivallan, ihmisoikeusloukkausten tai luonnon- tai ihmisten aiheuttamien katastrofien seurauksena tai niiden vaikutusten välttämiseksi, ja jotka eivät ole ylittäneet kansainvälisesti tunnustettua valtioiden välistä rajaa. (OCHA Guiding Principles on Internal Displacement 2001)
- 4) **Siirtolainen** on 'kuka tahansa henkilö, joka asuu väliaikaisesti tai pysyvästi maassa, jossa hän ei syntynyt, ja jolle on muodostunut merkittäviä sosiaalisia siteitä tähän maahan' (UNESCO). Siirtotyöläinen on henkilö, joka aikoo suorittaa, suorittaa tai on suorittanut jotakin työtä tai tehtävää palkkiota vastaan maassa, jonka kansalainen hän ei ole (2 artikla, UNGA 1990). Maailmanlaajuisesti lähes 50 % siirtolaisista on naisia (UNDESA 2008).

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet

Harjoitus 1, osa 2

Lue seuraava skenaario ja pohdi sen jälkeen esitettyä kysymystä yhdessä ryhmäsi kanssa. Kirjoittakaa paperille lista prioriteeteistänne.

Olet juuri palannut töistä kotiin, kun hyvä ystäväsi soittaa ja haluaa nähdä sinut välittömästi – hän ei halua puhua asiasta puhelimesta. Tapaatte läheisessä puistossa, ja hän varoittaa sinua, että poliisit aikovat hyökätä kotiisi ja vangita sinut yöllä, koska he ovat epäluuloisia klinikasta, jota olet pyörittänyt turvapaikanhakijoille, joiden hakemukset ovat epäonnistuneet. He epäilevät sinua avunannosta viimeaikaisiin protesteihin, jotka kääntyivät

väkivaltaisiksi. Ystäväsi sanoo, että he aikovat tehdä sinusta esimerkin, jotteivät muut auttaisi heitä, ja että sinun kannattaisi lähteä välittömästi.

Perheesi on onnaksesi lomalla ulkomailla. Tiedät paikan, johon voit mennä ja jossa uskot olevasi turvassa. Ystäväsi kuitenkin kehottaa sinua jättämään autosi ja olemaan aiheuttamatta huomiota liian suurella matkatavaramäärällä.

MITÄ OTTAISIT MUKAASI?

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet Luku 2: Siirtolaisen matka ja elämä leirissä

Harjoitus 2, osa 1 – laskelma

Karkea kuolleisuusaste, Crude Mortality Rate (CMR)

Määritelmä: Koko populaation kuolleisuus, sisältäen molemmat sukupuolet ja kaikki ikäryhmät. CMR voidaan esittää erilaisille väkiluvuille ja ajanjaksoille, mutta yleisin versio humanitaarisissa tilanteissa on kuolleiden lukumäärä 10 000 ihmistä kohti päivässä.

Yleisimmin katastrofeissa käytetty laskukaava:

$$CMR = \left| \frac{\text{Kuolleiden määrä ajanjaksolla}}{\text{Koko väkiluku} \times \text{päivien määrä}} \right| \times 10\,000$$

Kysymys

Saat käyttöösi seuraavat tiedot pakolaisleirin eri alueilta ko. päivämäärinä. Leirin kokonaisväkiluku on 21 000. Mikä on leirin karkea kuolleisuusaste tällä ajanjaksolla? Kiinnittäkö jokin asia huomiosi yhdeltä leirin alueelta?

Alue	Kuolleet, > 5-vuotiaat	Kuolleet, < 5-vuotiaat
pohjoinen alue	4	6
eteläinen alue	3	7
itäinen alue	6	10
läntinen alue	12	5

Harjoitus 2, osa 2 - roolileikki: ripulin ehkäisemishjelma

Tämä harjoitus on jatkoa edelliselle skenaariolle. Teitä pyydetään asettumaan yhteen alla kuvatuista rooleista.

Taustaa: kaupunki kärsii liikakansoituksesta, koska sinne on saapunut paljon sisäisiä pakolaisia maaseudulta. Monien ihmisten on ostettava vetensä, ja sanitaatio taso on riittämätön. Roskia kerätään pois vain ajoittain. Paikalliset palvelut ovat yrittäneet selviytyä kasvaneesta väestömäärästä ja ovat saaneet jonkin verran kansainvälistä apua. Kaupungissa on ollut yleistä turvattomuutta viimeisen kahdeksan vuoden ajan, ja yksi varsinainen taistelujanjakso.

On päätetty järjestää tapaaminen päättämään, miten kaupungissa lisääntyviä ripulitapauksia vastaan voitaisiin taistella. Tapaamisessa päätetään, miten tapaamiseen osallistuvan järjestön tarjoamaa rahoitusta ja muuta apua voitaisiin käyttää.

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet

Roolit:

Paikallisen klinikan ylihoitaja

Olet ollut tehtävissäsi 15 vuotta. Olet nähnyt kahden kansainvälisen järjestön saapuvan paikalle ja perustavan omat klinikkansa – he kävivät tapaamassa sinua vain silloin, kun heidän täytyi ohjata joku hoitoosi. Järjestöt ovat nyt lähteneet.

Palkkojen reaaliarvo on laskenut radikaalisti ja laitteistonne on vanhaa. Toivoisit kovasti saavasi rahoitusta paikalla olevalta järjestöltä, mutta olet silti hieman huolissasi siitä, minkä verran he sekaantuisivat työhösi.

Kansainvälisen järjestön terveysprojektin johtaja

Tämä on ensimmäinen työtehtäväsi kyseisessä maassa, mutta olet työskennellyt yhdessä vastaavassa tilanteessa toisaalla. Olisit toivonut suurempaa budjettia projektille, mutta järjestön pääkonttori ei voinut sellaista tarjota.

Olet kuullut kansallisista terveyspalveluista monenlaista, sekä pahaa että hyvää. Olet puhunut niiden järjestöjen kanssa, jotka ylläpitivät kaupungissa terveysasemia aiemmin, etkä ollut vakuuttunut tavasta, jolla he hoitivat asioita.

Paikallisten asukkaiden komitean edustaja

Olet asunut tässä kaupunginosassa koko elämäsi. Käsityksesi mukaan kaikki tietävät, että terveydenhuoltohenkilöt tekevät lujasti töitä, mutta jonot ovat pitkiä, ja lääkkeitä ei useinkaan ole saatavilla. Olet vaikuttanut siitä, että järjestön edustaja tuli puhumaan sinulle, ja että sinut on kutsuttu tähän tapaamiseen.

Olet hieman hermostunut mutta aiot määrätietoisesti esittää seuraavat näkökohdat: yhteisön jäsenten on saatava tarvitsemansa lääkkeitä, kun he tulevat klinikalla, varsinkin antibiootit, ja heidän ei pitäisi joutua jonottamaan yli tuntia.

Alueesta vastaava virkamies Terveysministeriöstä

Olet saanut hiljattain ylennyksen ja olet nyt innokas todistamaan, että pystyt suoriutumaan uudesta tehtävästäsi. Olet koettanut saada järjestön edustajaa korottamaan budjettia, mutta turhaan. Sinulla on toinen tapaaminen tunnin kuluttua ja pelkää, että saatat myöhästyä siitä.

Iloitset tämän klinikan saamasta rahoituksesta, mutta huolehdit samaan aikaan muiden klinikoiden työntekijöiden reaktioista, kun he kuulevat tästä, etkä ole oikein varma, miksi järjestö valitsi juuri tämän klinikan. Erityisesti olet huolissasi varojen käyttämisestä palkkojen korottamiseen. Haluat varmistaa, että järjestö seuraa kansallisia suosituksia.

Teillä on 10 minuuttia aikaa valmistautua tapaamiseen; tänä aikana voitte pyytää fasilitaattorilta tarvitsemaanne lisätietoa.

Harjoitus 2, osa 3 – aivoriihi

Klinikka sai rahoituksen, ja sen myötä palveluiden taso on parantunut ja odotusajat lyhentyneet.

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet

Työntekijöiden tapaamisessa useat työntekijät tuovat esiin huolta näkemiensä perheväkivaltatapausten lisääntymisestä. Useimmat naisista näyttävät tulevan alueelta, jossa on paljon sisäisiä pakolaisia. Ylihoitaja kutsuu koolle erityisen tapaamisen keskustelemaan siitä, mitä asialle voitaisiin tehdä; hän ehdottaa, että järjestöltä pyydetään rahoitusta.

Pohtikaa yhteisessä aivoriihessä:

- a) mitä yrittäisitte tehdä asialle
- b) mihin tarkoitukseen pyytäisitte rahoitusta.

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet Luku 3: Uuteen ympäristöön sopeutuminen

Harjoitus 3 – lainsäädäntöharjoitus

Useiden EU-direktiivien ja –lakien otsikot ja sisältölyhennelmät kirjoitetaan paperilapuille ja asetetaan lattialle. Tehtävänä on yhdistää direktiivien/lakien sisällöt oikeisiin otsikkoihinsa.

Harjoitus 4 – Toisen kokemukset

Seuraava kuvaus kirjoitetaan paperille seinälle:

”‘Toinen’ on jotakin muuta kuin minä. Se voi olla yksilö, mutta usein se on ryhmä, ‘he’ vastakohtana ‘meille’. On väitetty, että se ketä ja mitä ‘Toiset’ ovat, on kiinteässä yhteydessä ajatuksiimme siitä, ketä ja mitä ‘me’ olemme. ‘Me’ käytämme ‘Toista’ määrittelemään itseämme. Ymmärrämme itseemme suhteessa siihen, mitä me emme ole.” (Kitzinger & Wilkinson 1996:8)

Kurssi 6: Pakolaisuuden ja siirtolaisuuden haasteet

Luku 4: Terveystyötä tekevien etiikka ja itsehoito

Harjoitus 5 – Interaktiivinen roolileikki: paineen alla

Teitä pyydetään osallistumaan roolileikkiin turvapaikanhakijoiden parissa työskentelevän henkilön ja hänen kollegoidensa välisestä kanssakäymisestä. Tämän henkilön käyttäytyminen on muuttunut. Yhtenä hänen kollegoistaan, jos tunnet että voit auttaa häntä, tarjoudu keskustelemaan henkilön kanssa ja yritä selvittää kunnolla, mikä on vialla, ja mitä voisitte tehdä auttaaksenne häntä. Jos haluat keskeyttää keskustelun ja kuvitella, että se jatkuu toisessa paikassa tai myöhemmin, voit todeta näin tapahtuneen. Jos joku muu puhuu henkilön kanssa, ja tunnet että voisit toimia tilanteessa paremmin, taputa tätä kollegaa olkapäälle, jolloin he lopettavat keskustelun, ja sinä astut heidän tilalleen.